

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

6 de Seditiois crimine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

- tatus est miles ut puellam, quæ patriam & parentes prodiderat, lapidibus obruerent. & ita factum, *Parthen. in Eroticiis. c. 21.*
- 24 ¶ *Holibus* ¶ fauer eoque iurare, consilio, armis, telis, commensu, equis, pecunia, aliave re. proditoris & maiestatis crimen est, *l. 4. ad leg. Jul. maiest. P.* Quinimo sine dolo malo hæc ad hostes commerciorum iure exportare proditoris instar habetur a Marciano Cæsare, *l. 2. quæ res exp. non debeant, l. 4. C. tit. 41.* Sunt enim cum hostibus inhibita commercia, *l. 1. eo. l. 2. de commer. C.*
- 25 *mercator. lib. 4. C. tit. 63.* ne secreta regi pandantur. ¶ Athenis ¶ damnatus Epicrates Acharniensis, quod ob veterem amicitiam Themistoclis proditoris accusatus, veritus ne quid in vrbe vxor vel liberi eius mali paterentur, curauerat ut clam subducti conferrent sese ad Themistoclem, & coram populo a Cimone reus maiestatis accusatus, *Plut. in Themisto.* Scribit ¶ Diodorus Siculus *lib. 11. Biblioth.* quo tempore cum Xerxe Græcis pugnandum erat & Persis, pro communi libertate & patria tuenda Græcos stauisse, diis decimandos deuouendosque Græcos, qui Xerxis partes tenuissent, si belli victores euassissent: defecerant namque in partes Xerxis Dolopes, Mileti, Magnates Achæi, Pythiothæ, 26 Locri, Theffali, & plerique Bæotiorum. ¶ Literas ¶ misisse hostibus, & ita factum dedisse, crimen proditoris & maiestatis arguit, *Ulpian. l. 1. ad leg. Jul. maiest.* Ita Ariuanus præfectura prima donatus a legatis provinciæ Gallie accusatus, propter literas ab eo scriptas & interceptas, quæ videbantur ad regem Gothorum emitti, pacem cum Græco Imperatore dissuadentes. Britannoque super Ligerim sitos impugnari debere, demonstrantes cum Burgundionibus iure gentium Gallias diuidi oportere: cum hanc epistolam Iurisconsulti de maiestatis crimine ardentem, ut scribit Sidonius Apollinaris *lib. 1. Epist. cap. 7.* interpretantur.
- 28 ¶ *Si quis* ¶ inquit Constantinus, *si quis. g. de re milit. l. 12. C. tit. 36.* barbaris scelerata facione facultatem depraedationis in Romanos dederit, vel si quis alio modo factam diuiserit, vniuersi comburantur. ¶ Apud ¶ Amphycionas, Herod. in 7. Strabo. 1. qui conuentus fuit totius Græciæ, Epialtes Lacedæmonius, Diodoro teste, *Diod. Sic. in 11.* Trachinius appellatus, proditoris accusatus, quod Xerxi Persarum regi aduersus Lacedæmonios Thermopylas oppugnanti, tramite incognitum demonstrasset. eiusque dolo malo factum esset, cur totus ille Lacedæmoniorum exercitus cum ipso duce Leonida in insidias deductus, hostibusque proditus 30 diceretur. ¶ Placuit ¶ Paulo Iurisconsulto, *l. Metrodorum, 40. de pæn. P.* Metrodorum quia hostem confugientem sciens suscepisset, & Philocterem quendam, quod occultari eum non ignorans, diu dissimulauerit, in insulam relegari. ¶ Qui ¶ barbaras nationes seu hostes incognitas antea, nauis fabricare docuit, capitali pænæ obnoxius est, *l. v. tit. Cod. de pæn.* ¶ In ¶ insidiis exercitum deducere, proditoris etiam factum est, *l. cuiusve dolo, 4. l. 10. ad leg. Jul. maiest. in P.* & ideo Thimeron dux Lacedæmoniorum, præsidio milis ciuitatibus Ionie aduersus Tisaphernum, cum domum rediisset accusatus a foecis, quod exercitus amicis diripiendos tradidisset, damnatus exultrauit, *Xenoph. lib. 33. rer. Græcar.* ¶ Inarus ¶ Lybiorum rex, qui Græcos in Ægyptum induxit, cum Megabazus Zopiri filius Persa cum exercitu Ægypto Athenienses submouit, in crucem actus est, per proditorem captus, auctore Thucydide in 1. ¶ Inter ¶ proditoris & desertionis crimina addemus & illud, animaduersione capitali & maiestatis dignum, aliis in exercitu pugnantibus spectantem non pugnare, vel imbellem cedere, *l. 3. ad leg. Jul. maiest. in P.* Eoque nomine Latus dux exercitus Severiani Cæsaris capite damnatus est ut proditor, post prælium Lugdunense, teste Herodiano in 3. Item & Metius Suffetius, dux ex Alba cum exercitu a Tullo Rege Romanorum accitus, cum se subtraxisset a pugna, quam committebat Hostilius cum Veientibus, eumque pugnam deseruisset, sensimque ad montem secessisset, eo consilio ut fortunam belli experiretur ac sequeretur: quia rem ancipitem gesserat, corpore in duas partes distracto, in diuersam actus quadrigis quibus illigatur, vel ut aliis placet, arborum curuatis stipitibus, & remissis, laceratus & discerptus fuit. *Linnus lib. 1. Oros. libr. 2. cap. 4. Gell. libr. 20. cap. 1. Valer. Maxim. lib. 7. cap. 4. Plut. l. 4. Paral. Claudian. in Gildonem, Virg. lib. 8. Æneid. Dionys. Halicarnass. l. in lib. de vir. illust. cap. 4.* Refert & Gregorius Turonensis *lib. 2. histor. Franco. cap. 41.* Clodouem regem indignatum contra Chararicum, quod is, quando cum Siagro pugnet, vocatus in auxilium, eminus sterisset neutram adiuuans partem, & exitum expectaret, ut cum eo amicitiam iniret, qui 35 vinceret: tandemque pænâ capitis cum filio affecisse. ¶ Est ¶ &

lex Arriani Iurisconsulti, *l. omne delictum, 6. §. qui in facie de re milit. lib. 49. P. tit. 16.* Qui in facie prior fugam fecit spectantibus militibus, propter exemplum capite puniendus est. ¶ Pari modo & obidionem sine causa soluere, proditori est datum: ita accusatus Miltiades proditoris, quod Parum in sulam expugnare non potuisset, cum obidionem eius soluisset: & quoniam ipse pro se dicere non posset, verba pro eo fecit frater Stefagoras, causaque cognita capitis absolutus, pecunia multatus est, eaque quinquaginta talentis lis æstimata est, *AEmi. Prob. in vita Miltiades.* Non enim eius absentia impediuit iudicium, cum & absentes proditoris crimine accusati & damnari possint: ut aliquando Thales a legatis Lacedæmoniorum Athenas missis accusatus, absensque proditoris crimine damnatus est, *idem in d. Miltiades.* Proinde & multo magis innocentes calumniis impetiti absentes absolui poterunt. Accedit ratio cur soluens obidionem temere incidat in hoc crimen. ¶ Quod ¶ & qui in bellis esserit, aut castra concesserit, in proditoris veniat suspicione & maiestatis reus sit, *Marti. in l. 3. ad leg. Jul. mai. in P.* cum prohiberetur militi sit, in consulo principe relinquere locum sibi commissum, & in alium se conferre aut stationem mutare, *contra publicam. l. 4. de re milit. lib. 12. C. tit. 36.* Nec viri Iabes Galaad ausi fuerunt deditioem sui facere Naasso Amonitæ, qui eos obsidebat, priusquam misissent ad Saulem regem num vellet illos defendere, *1. Reg. c. 11. & Joseph. lib. 6. Antiqu. c. 6.* Carthaginenses præfectum præsidii Mamertinorum, quod formidine simulac ignauia arcem amisisset, cruci affixerunt, *Polyb. lib. 1. hist.*

De Seditiois crimine. Cap. 6.

- 1 Seditiois & tumultus concitatio, habet crimen maiestatis.
- 2 Seditio quid.
- 3 in Seditiois crimine qua consideranda.
- 4 Seditiois causas tres præcipue.
- 5 Seditiois militaris & armata acrius punienda. Et 6.
- 7 Seditiois a tribunitiis legibus. Et 8.
- 9 Seditio nascitur, dum offenduntur rebus gestis seditiosi.
- 10 Que causa seditiois Roma. Et qua seditiois ibi conuenerit, & aubi. nu. seq.
- 15 Ostracismus Atheniensium, & Petalismus Syracusiorum, cur inuentus.
- 16 Seditiois puniunt admittit considerationem, num solum consilium, vel effectus sequatur: & pænâ deo diuersa.
- 17 Seditiosi statim puniendi.
- 18 Seditiosi iure pontificio quomodo puniantur.
- 19 Seditiosorum persona quomodo in iudicanda pænâ perpendenda.
- 20 Multitudine peccati quomodo pænâ imponenda.
- 21 Seditioem que reddant acerbiorem & per as eiu maiores.
- 22 Homicidium in turba vel seditioe commisi: a quo sumenda est pænâ.
- 23 Seditiois tristissimi fines.
- 24 Seditiois in principio occurrendum.
- 25 Seditiois vel discordiarum tempore num alterutri parti sit adherendum. Et de eare Solonis lex agitata.

AD ¶ maiestatis crimen quoque pertinere Ulpianus tradit, *l. 1. ad leg. Jul. mai.* tumultus & seditioes in populo siue directe per se, vel per obliquum concitare. ¶ Seditio ¶ a dissensione ciuium, vel multitudinis dicitur: cum concordia, & consensu alicuius multitudinis in varia seindia, & potissimum quando tumultuante & dissidente turba, veniunt ad manus.

Ac veluti, *Virg. l. 1. Æneid. magno in populo, quum saepe coortus est Seditio, sentiq. animis ignobile vulgus,*

Tamq. fides, & saxa volans furor arma ministrat.

¶ In ¶ hoc crimine, non secus ac in aliis, considerabimus & res, & personas, & modum seu actionem. In rebus, & causam seditiois, & ipsam seditioem considerabo: in personis, ætatem, sexum, an vnus vel plures auctores seditiois, & concitantium qualitates. In actione, quomodo mota & num cum homicidio, num cum armis, an alio modo. ¶ Causæ ¶ seditiois motæ aduersus patriam, vel principem, tres potissimum sunt, *Polyb. lib. 11.* quando videlicet vel principes suos culpant, vel aliqui offenduntur rebus quæ aguntur, vel quando spem rerum maiorum ac potiorum animo concipiunt. Et priore modo seditioes ut plerumque mouentur in eos qui præsentem, & inter subditos: quorum motus, seditioes, & factiones, & discordiæ dici possunt. Plures seditiois species & causas adfert quoque Aristoteles, *lib. 5. Politic. c. 1. 2. 3. 4.* quas ibi videto. ¶ Periculosior ¶ seditio quæ contra duces in bello nascitur, quare & huic grauior inflicta pænâ, *no*

c. laiores, de cleric. excom. ministr. c. ut constitueretur, 50. dist. c. commensationes, 44. dist. Quemadmodum in aliis sit criminibus, in quibus plures peccant, proxime cita. iurib. & in l. si familia si famil. fur. feci. dca. in P. Et Cicero pro Cluentio: *una debita, inquit, multis simul peccantibus, ab aliquibus tamen tantum luitur. Et ita veteres Romani statuerunt, ut si a multis esset res militaris flagitium admittens, sortitione quadam in aliquos tantum animaduertitur: ut metus ad omnes, ad paucos perveniret poena. Ut pana in ista fulminis sit: fulmina quippe paucorum periculo cadunt, omnium metu. Est, inquit, Dio Cass. l. 5. hist. Rom. magni animi eximiaque natura, vulgi peccata ferre, quae si quis omnia pumenda cogitet, imprudens plerisque hominum occidit. Refert Ammianus Marcellinus lib. 15. hist. Leontinum praefectum urbi Romae, cum Philoronium aurigam iusta de causa rapi atque duci praecipisset, & plebs eum secuta lacesseret, velutque reum nocentem vi eximere conaretur, maiestatis auctoritatque suae conferuanda causa, missis apparitoribus obvios quosque, & inter alios Petrum Valuomercem olim etiam in exercitu seditiosum militem corripuisse, & ita diffusum vulgus euanuisse. § A Gto, ¶ circumstantiae nempe aliae considerantur quoque; nam alia crimina cum hoc acerbius crimen reddunt, ut si homicidium factum sit in seditione: accedit enim crimen legis Corneliae de sicariis & eius poena. l. 3. § item qui auctor, ad l. Corn. de sicar. P. De quibus Deo iuvante suo loco. Sic D. Marcus c. 15. Barrabam, quem alii sacri euangelistae dixerunt, D. Ioan. 18. Matth. 27. insignem latronem, describit, quod cum aliis seditiosis fuisset, & in seditione homicidium fecisset. Atque & tunc, quando homicida cognoscitur, is poenas quoque; praecipue exsoluere debet: si tamen homicidia sint in seditione commissa incerto auctore, morti non sunt omnes seditiosi addicendi, ut diximus, verum omnibus quandam poenam aliam indici posse opinor. § Exemplo ¶ iudicii Areopagitarum: postquam enim Athenienses victi pugna ab Aeginete fuerunt, & ad unum vsque interfecti. isque cum rediisset Athenas, a mulieribus, quae de maritis suis eum percunctabantur. invidentibus eum solum fuisse superstitem, acubus fibulisque; vestium suarum confixus & interemptus esset, & homicida non cognoscerentur: constitutum est senatus consulto in mulieres, ut eo vestimenti genere in posterum vterentur, cui non essent fibulae vel acus, auctore Herodoto in 5.*

23 § Seditionum ¶ seuera poena imposita est maxime, ut obviam eatur tristissimo fini: nam regnum in se diuisum vel ciuitas, defolabitur, & domus supra domum cadet. Matthaei 12. Graeci, qui victoria clari aduersus hostes Troianos vnanimes euaserunt, mutuis odiis & seditionibus tum ob mulieres, tum ob praedam pene excisi sunt. Dithys Creten. lib. 5. & 6. belli Troia. Accidit id ipsum Romanis, qui postquam nihil quod domarent superesset, in se ipsos arma conuerterunt, ut pene seditionibus exciderint. Tyrreni, facta ingenti praeda, domum ex Romanorum provincia reuersi incolomes, orta pro diuisione praedae seditione, non solum praedae, verum etiam imperii magnam partem perdidit, ut ait Polybius lib. 2. histo. Additque statim, id ipsum sepe accidere Gallis consueuisse, ob immoderatas illorum crapulas & ebrietates. § Ideo ¶ obseruabunt ii, quibus reip. salus committitur, ut celeriter, vbi incipiunt motus populi fieri, comprimant: neque partem endum est eis, qui particulari moti commodo pacem publicam interpellant: nec in impune ferre debent, qui se seditioni immiscuerint & discordiae. In ciuilibus quippe discordiis haud dubie ab vtraque parte respublica detrimentum capit, ut ait Dio Cass. lib. 41. histo. Et Cicero lib. 4. familiar. episto. Marcello. *Omnia sunt misera in bellis ciuilibus: sed miserius nihil quam ipsa victoria, quae etiam si ad meliores venit, tamen eos si suos ferociores impotentioreque reddit, ut etiam si natura tales non sint, tamen necessitate esse cogantur. Multa enim victori eorum arbitrio per quos vicit, etiam inuito facienda sunt. Melius ipse idem Cicero in oratione, quam habuit ad Senatum post mortem Caesaris apud Dionem Cass. lib. 44. sic inquit. Neque equitate humanitate ve vindictam, sed cupiditate in morumque licentia metuntur: necessario calamitates quasi orbe quodam semper reuoluuntur, continentique successe mala malis redduntur: res secunda excitant, depresso ad vindictam tendunt. Ex paruis rebus ad magna & subuersiones regnorum & rerum semper fere via patuit. Arist. lib. 4. Polit. c. 3. & 4. Vnde illis facile principio obuiam iri potest, postea nequaquam. Et cur, inquit Iulianus Iurificon. ad ar-*

ma & rixam procedere patitur prior: quos potest sua iurisdictione componere? *Laqueus sumus, 17. de vicijs. l. 7. Part. 1. Ante seditionem prouidentia magnitudo requiritur: in concitata, auctoritas & vindicta: in sopita discordiarum obliuio, cuius lex lata fuit, post expulsos ab Athenis per Thrasibulum Tyrannos, Iustinus, ex Troio lib. 5. § Non ¶ probo legem Solonis, quam ex Aristotele ¶ in haec verba conceptam tradit Aul. Gellius lib. 2. c. 12. Si ob discordiam disensionemque seducto atque dissenso populi in duas partes fieret, & ob eam causam irritatis animis utrinque arma caperentur, pugneturque: tum qui in eo tempore, in eoque casu ciuis discordia non alterutrum a parte se communerit, sed salutaris separatusque a communi malo ciuitatis secesserit, is domo, patria, forumque omnium, caret, exsul, extorrisque esto. Probare potius sententiam Pompeii Attici amplissimi viri, qui cum semper optimarum esset partium, tamen ciuilibus fluctibus non se commisit, quod non magis existimaret eos in sua potestate esse, qui se his dedissent, quam qui maritibus iactarentur, ut ait Cornelius Nepos, in vita Pomp. Attici. Scribit etiam Cic. Attico lib. 9. Nihil vire bono, & quieto ciui magis conuenire, quam abesse a ciuilibus conuentionibus. Sic enim discordiae crescent additis propugnatoribus, nec quicumque qui posset componere, inueniretur. Sic quo tempore duce Pelopida, exsules Thebas conuenerunt, & praesidium Lacedaemoniorum ex arce expulerunt, Epaminondas quandiu est seditione facta ciuium, domi se retinuit: quod neque malose defendere volebat neque impugnare, ne manus suorum sanguine cruentaret. Namque omnem ciuilem victoriam funestam putabat, ut scribit Amylius Probus in Epamin. & Pelopi. Nec tamen ignorantem Gellii, lib. 2. cap. 12. qua legem Solonis nitiur defendere, ut equam: Quasi si boni, inquit, homines, qui in principio coecondae seditionis impares fuerunt, populumque percitum & amicum non deterrerunt, ad alterutram partem diuisi se adiunxerunt, tum eueniet, ut cum sociis partis seorsum utrinque fuerint, eoque partes ab utroque, ut maioris auctoritatis vtrius, temperari ac regi caperent, concordia per eos positissimum rebus conciliarique possit, dum & suos, apud quos sunt, regunt atque misericant, & aduersarij seruios magis capiunt, quam perditos. Ceterum haec ratio nec sibi constat, nec quicumque efficit. Qui enim non potuit coecere, cur se audorem & sectatorem mali, quod corrigere voluit, reddet, & repente cum multitudine ex bono in probus fiet? Dehinc, quomodo fident aduersarij ei, quem diuersas & aduersarias fouere partes vident? Et proinde in perturbationibus & impijs seditionibus ne tutum, nec sapientis esse arbitror, sese immiscere. De discordia & seditione populi inter se loquitur & de priuatis magistratibus namque omni studio ad eam sopiendam conuocatis auxilijs & praesidijs vacat & abest. Et his, qui auctoritatem habent obtemperandum arbitror: quibus ius gladij est, non se ditionis. Et ideo si factio vel rebellio aduersus principem legitimum inforgat, tunc quidem solitarij esse improbo. & non tueri partes principis. Et proditorem dico, non seclari vel ope vel consilio, vel auxilio: Non enim licet in regno principis cuiusque in quo quis erit, se subditum ditionis, vel conuicere, vel dissimulare: alioquin non contenti cum principe, ab eius ditione ab eundem erit, & sua, id est, regnum, & propria illi relinquenda, principis enim sunt, l. bene a Zenone, de quad. praescrip. Quis non fauet expresse principi suo, rebellis proditorque manifestus est, vtpote metu ut opinatur maioris potestatis, diuioni sui principis se subtrahens, & interim ita claudicans expectans exitum belli, ut fortiori se coniungat, ut ille Metius Sufferius proditor, qui hacate vsus meritis proditoris, ut diximus, dedit poenas. Et hoc potissimum in fideiussarijs & clientibus regni qui feuda nobilia eum ob causam tenentes, iurantur principi consilium, ope, fidem, & defensionem aduersus hostem quemlibet. § 1. de forma fidei. & §. 1. de noua for. fidei. lib. 2. Feudo. tit. 6. & 7. cap. de forma, 22. q. 3. Sic Deus in fide tales exigit subditos, qui cum aperte & palam consistantur: alioquin illos coram Deo parte negaturus, Matthaei, 10. Lucae, 12. heretic. Et dubius in fide, infidelis est, cap. 1. de here. Quare exprobrat populo Elias, 3. Regum 18. Quomisque, inquit, claudicatus in duas partes? Si dominus est Deus, sequimini illum: Si Baal est Deus, sequimini illum. Nemo enim duobus dominis seruire potest. Matthaei, 3. Nec tam odit Deus impios ex professo qui possunt respicere, quantum hos qui nec bonis nec malis adherent, sed dubij sunt. Urinam, inquit, si frigidus esses, aut calidus: sed quia tepidus es, euomam te, Apocalyp. c. 3. Nam, simulatores & callidi prouocant iram Dei, Job, 36. Et ad hos recte certe lex Solonis referenda est. Si possides amicum, in tempore temptationis possidat.*

posside curia. Ecclesiastic. c. 6. Et. *Qui non est mecum. contra me est.* ait Dominus. *Matth. 12.* Plura hac de re nobis suppetunt in Gallia miserima exempla, dum de religione certatur. & quidam tertium genus constituunt. Vtinam dignetur Deus Opt. Maximusq; gregem ad vnitatem laceratam nunc reducere.

De aliis lætæ Maiestatis criminibus.

CAP. 7.

- 1 Maiestatis crimina scilicet. & seq.
- 2 Statu principis qua in veneratione fuerunt. & de crimine maiestatis in eas. eod. & 5.
- 4 Judicare contra constitutiones regias. non est maiestatis crimen.
- 6 Maiestatis reum vinculis eximens. & ipse tenetur eodem crimine.
- 7 Muros transcendere ciuitatis. maiestatis. & capitale scelus & pœna.
- 8 Monetam falsam cudere. maiestatis crimen.
- 9 Principis de domo Chaldaeos vel dissinos consulere maiestatis crimen.
- 10 Hospitalitates inter crimina maiestatis.

1 Capitalia facta Tyberii ¶ tempore. circa Augusti simulacrum seruum vè didisse. veltum mutasse. numo vel annulo effigiem impressam latinæ vel lupanari intulisse. vt ait Suetonius. in Tyberio. c. 58. Et Seneca. lib. 3. de benefice. hoc imperante tradit prætorium quendam virum in annulo Cæsaris imaginem scriptam habentem. cum marella n sumisset. maiestatis accusatum: quod imaginem obscurois admouisset.

2 ¶ Quidam ¶ ob calidam aquam venditam. impietatis. id est. maiestatis reus factus est. & a Caio Caligula trucidatus: qui & alios reos fecit. quod iuuenem Imperatorem dixissent. Ita qui antea lætæ maiestatis actiones sustulerat & legem. postea reuocauit: & rursus crudelius crimina maiestatis tabulis æreis incidit iussit. Dio. Cass. lib. 19. Vni ex fratribus equitibus quibus cognomētum Petra. nocturnæ quietis obiecta tanquam vidisset. Claudium spicæ corona eunctum spicis retro conuersis. eaque imagine grauitatem annonæ dixisset: Quidam Pampineam coronam alben- tibus foliis visam. atque ita interpretatum tradidere. vergente autumno mortem principis ostendi. Illudque haud ambigitur qualicumque in somnio ipsi fratrique perniciem allatam: vt iisdem verbis refertur in fragmentis lib. 11. annalium Corneli Taciti.

3 ¶ Multi ¶ quoque tempore Galli Cæsaris. vt est apud Ammianum Marcellinum. lib. 14. per suspitionum nebulas existimati noxi. damnabantur.

4 ¶ Quidam ¶ rati sunt. contra legem principis iudicare. esse lætæ maiestatis crimen: quod tamen relict Alexander Cæsar. l. 1. C. ad leg. Jul. maiesta. Sicuri nec ex perituro. maiestatis crimen esse placuit. l. 2. eod. l. 2. de rebus credit. C. nec pœnam: et si pro dictis criminibus aliæ pœnæ constituantur. vt in l. si duo patroni. §. si. de iureiur. in P.

5 ¶ Qui ¶ statuas aut imagines Imperatoris iam consecratas cō- stauerint. aliudve quid simile admiserint. legis Iulie maiestatis tenentur. ex responso Venuleii. l. qui statuas. 6. ad leg. Jul. maiesta. P. qui tamen vetustate cōfectas reficit. non tenetur secundum Martianum. Et L. Ennius eques. Romæ maiestatis postulatus. quod effigiem principis promiscuum ad vsum vertisset: quem tamen inter reos recipi. Atreio Capitone Iurifcon. contra ceasente. Tyberius vetuit. vt auctor Cornelius Tacitus lib. 3. Noluerunt Severus & Antoninus teneri maiestatis crimine eos. qui lapide iactato incerto. fortuito statuum principis tetigerint. d. l. non contrabit. alioquin Modestinus refert. l. famosi. 7. ad leg. Jul. maiesta. P. crimen maiestatis facti. vel violatis statuis. vel imaginibus maxime. exerceri in milites. Et scribit Elius Spartianus. in Anton. Carac. damnatos a Bassiano. alias ab Antonio Caracalla. qui vrbem in eo loco fecerant. in quo statuae aut imagines erant principis. Et sub Domitiano mulier. quod exuta fuisset ante statuam. interfecta est. teste Xiphilino. ex Dione. in Domitiano. Cum a Totila Roma secundo capta fuisset. Rusticiana siue Iustioiana mulier nobilis in iudicium arrepta. quæ Theodoric regis statuas frangi dederique fecisset in patris Symmachi & Bætti contugis vltionem. qui Theodoric iussa fuerant interfecti. Ceterum mulier pietas & amor in defunctos plus valuit apud Clementem Totilam. quam regla maiestas. vt ait Ioannes Magnus Gothus. lib. 13. histo. Goth. c. 22. Cautum & Senatorem fulto. Scenol. in l. Sena-

ius consulto. 38. de iniur. lib. 47. P. tit. 10. Calistr. in l. capitulum. 28. §. ad statuas. de pie. P. ne quis imaginem Imperatoris in iniuriam vel inuidiam alterius portet. Diodorus Siculus. lib. 13. Biblio. imaginum contemptum & effensam ad inuidiam trahit eorum. quorum sunt imagines: atque ita sensisse populum Atheniensium tradit. agens de bello contra Siculos decreto. *Iam classe prociecta.* inquit. *statuae. quæ per urbem dispositæ erant. innumera multitudo. nocte vna omnes detruncatis capitibus reperiæ sunt.* Quod tantum facinus populus haudquaquam casu aliquo euentuue contigisse arbitrat. sed ab his potius paratis. qui gloria aliqua elati ad soluendum statuum popularem inuigilarent. odio iraque sauire atque infrendere cepit. eius quo flagitii auctores inuestigare in fense atque obnixæ. magnis indicis præmissis popoliis & c. Idipsum & refert Thucydides in 6.

¶ Incidit ¶ in hoc crimen maiestatis quoque. qui confessum reum in iudicio. de crimine nempe maiestatis. in vincula coniectum emisit. l. 4. §. pen. ad leg. Jul. maiesta. videtur namque socius sceleris. & qui maui impunitum euadere reum. quam reipubl. pœnas exsolui. Et in aliis quoque criminibus addictos supplicio eripere. capitale habetur. & vltimo supplicio dignum. Arcad. & Hono. CC. l. addictos. 7. de episc. aud. C. l. addictos. de appellat.

¶ Potest ¶ huc referri pariter. violasse muros ciuitatis. si qui eos transcendant fcalisad motis. vel si aliunde ciuitatem. quam per portam ingrediantur: quod & hostile & abominandum ducitur. capiteque punitur. l. fin. de rer. diuis. P. Et Remus frater Romuli. occisus traditur. quod muros transcendere voluerit vrbis. seu aggeres vel fossas eius. d. l. fin. Plutar. in Romu. Ouid. 4. Fasto. Luca. in 1. Horat. 7. epod. Flor. lib. 1. epito. c. 1.

¶ Et ¶ crimen lætæ maiestatis etiam. falsam cudere monetam. l. 2. de fals. monet. lib. 9. C. tit. 24. de quo postea Deo fauente. ¶ Lepida. ¶ ex Æmiliorum familia. præter adulteria & venena & alia crimina etiam accusata est. quod ab ea per Chaldaeos in domum Tyberii Cæsaris questu esset. Tacit. lib. 3. annal. ¶ Quo ¶ tempore Sylla dominabatur. plurimæ Italarum cades. exilia. & bonorum publicationes parabantur in eos. qui aut Carbonis. aut Norbani. aut Marii. aut tuorum mandatis paruissent. Et in delictorum numero hospitalitates. amicitia. & collationes. aut dantis. aut recipientis ponebantur. vt scribit Appianus. lib. 1. bello. ciuil.

De maledicis Principis.

CAP. 8.

Lib. 9. C. tit. 7.
Lib. 5. Decret. tit. 26.

- 1 Principi maledicens an puniendus. & quando. per totum c. Maledicere principi inter maiestatis crimina.
- 2 Principibus non maledicendum. Ex pœna diuina in eos.
- 3 Iniuriarum remittendarum Principum clementium exempla. & 4.
- 5 Regnum nobilis est seruitus.

Maledixisse principi. ¶ interdum maiestatis crimen habitum est. interdum condonatum. vt ex responso Modestini constat. l. famosi. 7. ad leg. Jul. maiesta. in P. cuius verba: *Persona. scilicet in hoc crimine. spectanda est. an potuerit facere. & ante quid fecerit. & an cogitauerit. & an sane mentis fuerit: nec lubricum lingua facile ad penam trahendum est. Quamquam enim remerari pœna digni sint: ut insanis tamen. siis parcendum est. si non tale sit delictum. quod vel ex scriptura legis descendat. vel ad exemplum iudicandum est. Theodosius autem. Archadius & Honorius. l. vni. si quis Imper. male. lib. 9. C. tit. 7. omnino nullum maledictum in Cæsares esse voluerunt: Quoniam. inquit. si illud ex lenitate processit. contemnendum est: si ex insania. miseratione dignissimum. si ab iniuria. remittendum. Quæ omnia intelligenda. si lex vel exempli necessitas puniri scelus non statuat. Titus Cæsar istius indulgentia. & remissionis maledicti causam luculenter apud Xiphilinum ex Dione exprimit. in Tyro. Refert enim eum de crimine impietatis vel iniuriarum in se. nullum occidit iussisse. nec alios cognoscere permisisse: *Nemo enim. inquit. me iniuria afficere. aut insequi contumelia potest: propterea quod nihil ago. quod reprehendi mereatur: ea vero. qua falso de me dicuntur. prorsus negligo.* Imperator quoque Alexander eum. qui calore quodam per principis venerationem peierauerit. pati pœnam corporalem vel maiestatis imminutæ non vult. l. 3. de rebus credit. C. Neglexit & initio Tyberius Cæsar iniurias sibi illatas: cum tamen in Imperatores commisit esse impietatis crimina. teste Dione Cass. lib. 57. Haecque*